

2025, 14 (5), 2432-2452 | Araştırma Makalesi

Güç Dağılımı ve Kamplaşma: Dünya Savaşlarının Yapısal Bir Analizi

Semih Tınas¹

Öz

Bu çalışma, uluslararası sistemde meydana gelen kamplaşma olgusunu, mevcut kutupluluk literatürünün sınırlılıklarını ortaya koyarak, yapısal bir düzlemde açıklamak gayretindedir. Uluslararası sistemi yapısal düzeyde ele alan yaklaşımlar; genellikle tek kutuplu, iki kutuplu ve çok kutuplu sistemlerin aktörleri nasıl yönlendireceği ve bu durumun devlet davranışlarını nasıl etkileyeceğini tartışmaktadırlar. Fakat kutupluluk literatürü olarak adlandıracağımız bu çalışmaların geneli, uluslararası sistemi ele alırken yalnızca aktör sayısına odaklanma gibi bir eğilim göstermektedirler. Bu durum, sistemdeki kutup sayısı değişmediği hâlde değişen devlet davranışlarının göz ardı edilmesini de beraberinde getirmektedir. Bu yönüyle, uluslararası sistemde aktörlerin kimi zamanlarda dengeleme motivasyonu ile ittifaklara sıkıca bağlanıp (chain-ganging) kamplaşma sürecini ortaya çıkartmaları, kimi zaman da dengeleme işini diğer aktörlere devredip (buck-passing) ittifaklardan uzaklaşmaları gibi farklı davranışların tümü istikrarsızlık olarak görülmekte ve detaylı bir incelemeye tabi tutulmamaktadır. Bu noktada, çeşitli değerlendirmeler ortaya koyan saldırı-savunma dengesi teorisyenleri ise, çoğunlukla konuyu sistem düzeyinden birim düzeyine indirgemektedir. Bu durum, sistemdeki aktör sayısı değişmemesine rağmen değişen devlet davranışlarına neden olan yapısal faktörlerin ne olduğu sorusunu akla getirmektedir. Bu çalışma, uluslararası sistemdeki aktör sayısı değişmemesine rağmen değişen aktör davranışlarını anlayabilmek için yalnızca aktör sayısına değil, aktörler arasındaki güç dağılımına da bakılması gerektiğini öne sürmektedir. Kamplaşma konusunu yapısal bir değerlendirme ile açıklamak gayretinde olan bu çalışma, değişen aktör davranışlarını analiz etmek adına güç dağılımının simetrisi ve asimetrisi üzerinden yeni bir çerçeve ortaya koymaktadır. Bu yönüyle, gücün aktörler arasında kabaca eşit dağıldığı durumlar ile gücün bir taraf lehine üstün olduğu durumların aktör davranışları üzerindeki etkileri incelenmektedir. Bu doğrultuda teorik iddiaların test edilebilmesi için aynı sistem koşullarında meydana gelen iki büyük dünya savaşı, örnek vakalar olarak belirlenmiştir. Çalışmanın hipotezlerini sınamak adına, I. Dünya Savaşı'nda aktörlerin sıkı ittifaklar yaparak kamplaşması, II. Dünya Savaşı'nda ise aktörlerin ittifaklardan kaçınma eğilimleri değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular, uluslararası sistemdeki devlet davranışlarını anlamada yalnızca kutup sayılarının değil, güç dağılımının temel yapısal faktör olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Güç Dağılımı, Kutupluluk, Kamplaşma, Güç Simetrisi, Güç Asimetrisi, Dünya Savaşları

Tınas, S. (2025). Güç Dağılımı ve Kamplaşma: Dünya Savaşlarının Yapısal Bir Analizi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 14(5), 2432-2452. <https://doi.org/10.15869/itobiad.1793390>

Geliş Tarihi	29.09.2025
Kabul Tarihi	11.12.2025
Yayın Tarihi	31.12.2025
*Bu CC BY-NC lisansı altında açık erişimli bir makedir.	

¹Doktora Öğrencisi, Milli Savunma Üniversitesi, Atatürk Stratejik Araştırmaları Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler ve Bölgesel Çalışmalar Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, semihtinas@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2541-642X

Power Distribution and Polarization : A Structural Analysis of World Wars

Semih Tinas ¹

Abstract

This study provides a structural explanation for polarization in the international system by challenging the limitations of the existing polarity literature. Structural approaches to international relations typically debate how unipolar, bipolar, or multipolar configurations influence actor behavior and subsequent state actions. Approaches focusing solely on the number of great powers fail to offer a detailed account of divergent state behaviors, such as chain-ganging (tight alliances leading to polarization) and buck-passing (alliance avoidance), which occur even when the systemic pole count is constant. Furthermore, theorists employing the offense-defense balance framework often tend to reduce the issue from the system level to the unit level. This gap raises the question of which structural factors cause variations in state behavior despite a fixed number of great powers. This research argues that to understand the changing actor behaviors in the international system, one must look not only at the number of great powers but also at the distribution of power among them. To explain polarization structurally, this study introduces a new framework centered on the symmetry and asymmetry of power distribution. Specifically, it examines how conditions like a roughly equal distribution of power versus a clear power advantage for one side affect actor behavior. To test these theoretical claims, the two World Wars, which occurred under similar systemic conditions, are chosen as case studies. The study's hypotheses are tested by evaluating the tight alliances and resulting polarization of actors in World War I against the avoidance of alliances observed in World War II. The findings demonstrate that the nature of power distribution, rather than merely the number of poles, is the fundamental structural factor in understanding state behavior in the international system.

Keywords: Power Distribution, Structural Realism, Polarity, Polarization, Power Symmetry, Power Asymmetry, World Wars

Tinas, S. (2025). Power Distribution and Polarization : A Structural Analysis of World Wars, *Journal of the Human and Social Science Researches*, 14(5), 2432-2452. <https://doi.org/10.15869/itobiad.1793390>

Date of Submission	29.09.2025
Date of Acceptance	11.12.2025
Date of Publication	31.12.2025
*This is an open access article under the CC BY-NC license.	

¹ Ph.D. Student, National Defence University, Atatürk Strategic Studies And Graduate Institute, International Relations and Regional Studies Department, Istanbul, Türkiye, semihntinas@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2541-642X

Giriş

Bu çalışma, uluslararası sistemin yapısal özelliklerini devlet davranışlarıyla ilişkilendiren teorik çerçevelerin sınırlılıklarını eleştirel bir şekilde incelemektedir. Uluslararası ilişkilerde aktörler kimi zamanlarda ittifaklara sıkıca bağlanıp sistemin kamplaşmasına sebep olurken (chain ganging), kimi zaman da dengeleme işini sırtlarından atarak ittifakların gevşemesine sebep olmaktadır (buck passing). Genellikle çok-kutuplu sistemlerin istikrarsız çıktıları olarak değerlendirilen bu farklı davranış biçimleri, yapısal teoriler tarafından göz ardı edilme eğilimindedir. Bu yönüyle mevcut teoriler, yalnızca sistemdeki büyük güçlerin sayısına (kutup sayısına) odaklandıkları için benzer koşullar altında ortaya çıkan bu farklı devlet davranışlarını açıklamakta yetersiz kalmaktadır. Bu eksikliği gidermek amacıyla sunulan bu çalışma, uluslararası sistemin yapısal analizinin yalnızca sistemdeki ana aktörlerin sayısını değil, aynı zamanda bu aktörler arasındaki güç dağılımını da (gücün eşit veya eşitsiz dağılımını) içermesi gerektiğini savunmaktadır.

Çalışmanın sunduğu perspektife göre; sistemde güç, aktörler arasında kabaca eşit dağıldığında devletlerin daha savunmacı hareket ederek ittifaklara bağlanması, güç eşitsiz dağıldığında ise daha saldırgan hareket ederek esnek davrandıkları ve ittifaklardan uzaklaştıkları hipotezleri ortaya konacaktır. Bu bağlamda, sistemik bir olgu olarak ortaya çıkan güç boşluklarının ittifak oluşumunu nasıl etkilediği, güç simetrisinin bu boşlukları hızla dolduran katı ittifaklara (chain ganging) yol açarken, güç asimetrisinin kamplaşmayı geciktiren sırtından atma (buck-passing) gibi davranışlara neden olduğu ileri sürülmektedir. Bu çerçevede, ittifak davranışının doğasını, güç boşluklarının ortaya çıkışını ve devletlerin motivasyonlarını daha net ve öngörülebilir bir şekilde açıklamaktadır.

Bu yönüyle çalışma, yapısal teorilere iki temel eleştiri getirmektedir. İlk olarak, anarşik bir sistemde devletlerin yalnızca hayatta kalma veya güç peşinde koştuğu yönündeki yaygın kabule karşı çıkarak, devletleri dengeleme ve peşine takılma gibi iki davranış kalıbına mahkûm eden bakış açılarına eleştiri getirmektedir. Bu iki davranış biçimi dışında farklı alternatiflerin de olduğu ve bu yönüyle devletlerin nihai amacının otonomi mücadelesi olduğu fikrini desteklemektedir. İkinci olarak, sistemin yapısını ölçerken genellikle büyük aktörlerin sayısı ile yetinen ve güç dağılımını göz ardı eden yaklaşımlar sorgulanmaktadır. Güç dağılımının yalnızca aktör sayısı ile ölçülmesinden kaynaklı olarak ortaya çıkan kısıtlı bakış açısı, aynı koşullar altında meydana gelen devlet davranışlarını açıklamakta zorlanmakta ve yalnızca büyük güçlere odaklanarak, ikincil güçlerin etkilerini görmezden gelmektedir. Bu çalışmanın sunduğu teorik perspektif, bu eksiklikleri gidermek adına yeni bir bakış açısı ortaya koymaktadır.

Çalışmanın hipotezlerini test etmek adına, Birinci ve İkinci Dünya Savaşları örnek olay incelemeleri olarak kullanılacaktır. Çalışma, bu iki savaş öncesindeki çok kutuplu sistemlerin güç dağılımı açısından birbirinden nasıl ayrıldığını ve bu farklılıkların ittifak davranışlarını ve kamplaşma süreçlerini nasıl etkilediğini analiz etmektedir. Birinci Dünya Savaşı öncesindeki güç simetrisinin katı, zincirleme ittifaklara (chain-ganging) ve anlık kutuplaşmaya yol açtığı, oysa İkinci Dünya Savaşı öncesindeki güç asimetrisinin sırtından atma (buck-passing) ve tehdidin kaynağı ile ittifak yapma (bandwagoning) gibi davranışlarla kamplaşmayı geciktirdiği ortaya konacaktır. Bu çerçevede, ittifak davranışlarının ve devletlerin motivasyonlarının daha incelikli ve öngörülebilir bir analizini sunarak, yapısal analizlerdeki önemli bir boşluğu doldurmak iddiasındadır.

Teorik ve Kavramsal Çerçeve: Kutup Sayısının Ötesine Geçmek

Mevcut Yapısal Paradigmalara Yönelik Bir Eleştiri

Uluslararası sistemin istikrarını yapısal anlamda değerlendiren yaklaşımlar, onu tek kutuplu, iki kutuplu ve çok kutuplu yapılar olarak kategorize eden çeşitli çerçeveler aracılığıyla analizler geliştirmişlerdir (Deutsch & Singer, 1964, ss. 390-406; Waltz, 1964, ss. 881-907; Wohlforth, 1999, ss. 5-41). Her bir bakış açısı, teorik olarak başarılı öngörüler üretmekle birlikte meseleyi ele alış biçiminden kaynaklı iki temel soruna sebebiyet vermektedirler. Birincisi, kutupluluk (polarity) ve kamplaşma (polarization) terimlerinin birbirinin yerine kullanılması, kavramsal açıdan muğlaklık yaratıp, farklı pozisyon alışlara sebep olmaktadır. Bu anlamda öncelikli olarak kutupluluk ve kamplaşma kavramları arasındaki ayrımın netleştirilmesi, meseleyi daha anlaşılır bir seviyeye getirecektir. İkinci sorun; sistem türleri tanımlanırken büyük güçler arasındaki güç oranlarının kabaca tekdüze olarak kabul edilmesinden ve yalnızca aktör sayısına odaklanılmasında ortaya çıkmaktadır. Bu bakış açısının bir sonucu olarak özellikle iki-kutuplu ve tek-kutuplu sistemlerde süper güç üzerinden bir tanımlama ortaya konurken, çok-kutuplu sistemlerde büyük güçler üzerinden bir tanımlama yapılması gibi bir seçici davranış sergilenmektedir. Bu yönüyle çok-kutuplu sistemlerde ön planda tutulan büyük güçler, iki-kutuplu ve tek-kutuplu sistemlerde etkisiz olarak değerlendirilmekte ve analize dâhil edilmemektedir.

Devletlerin en temelde dengeleme motivasyonu ile hareket edeceğini savunan çok-kutuplu ve iki-kutuplu istikrar yaklaşımları, devletlerin güvenlik arayışında olmasından ötürü dengeleme yapacağına vurgu yapmakla birlikte, hangi sistem türünün dengeleme için daha elverişli olduğu konusunda ihtilafa düşmektedirler. Bu doğrultuda iki kutupluluğun istikrarına vurgu yapan Kenneth Waltz, çok-kutuplu sistemlerde büyük güç sayısının fazla olması belirsizliği de beraberinde getireceği için onu istikrarsız bir yapı olarak görmektedir (Waltz, 1979, ss. 165-169). Çok-kutuplu istikrara vurgu yapan karşıt görüş ise, Waltz'un iddiasının aksine, sistemdeki belirsizliğin devletlere esneklik kazandırdığını öne sürerek, birçok büyük gücün bulunduğu çok kutuplu bir yapının, diğer aktörlere daha fazla alternatif sağladığı için gergin iki kutuplu bir sistemden daha istikrarlı olduğunu savunmaktadır (Deutsch & Singer, 1964, ss. 390-406).

İki görüş arasında ortaya çıkan temel fark, devletlerin belirsizliğe nasıl tepki verdiğinde yatmaktadır. Farklı sistem koşullarının daha istikrarlı olduğu görüşünü savunan bu argümanlar özüne bakıldığında, sistemdeki dengelemenin istikrarı sağlayacağını kabul etmekle birlikte, dengenin hangi koşulda gerçekleşeceği konusunda fikir ayrılığına düşmektedirler. Frank Wayman'a göre bu durum, iki zıt görüşün aynı gerekçelerle istikrara vurgu yapmasına rağmen, güç kutupluluğu ve kümelenme kutupluluğu kavramlarını birbirleri yerine kullanmasından kaynaklanmaktadır (Wayman, 1984, ss. 70, 75).

Öncelikle, analizin doğru yapılması adına kavram karmaşasının netleştirilmesi gerekmektedir. Uluslararası sistemde kutuplar devletlerin kendisidir; ittifaklar ve bloklar ise mevcut sistemin yapısının etkisi altında ortaya çıkan devletler arası ilişkilerin biçimini ifade etmektedir. 1914'te devletlerin iki ayrı kampa ayrılması, sistemi iki kutuplu bir yapıya dönüştürmediği gibi, 1960'lar ve 1970'lerde blokların genişlemesi de sistemi çok kutuplu bir hâle getirmemiştir (Snyder & Diesing, 2015, ss. 420). Bu yönüyle kutupların

sayısı ile ifade edilen bir yapı olan kutupluluk ile bu yapıda ortaya çıkan ilişki biçimi olan kamplaşma birbirlerinden ayrı tutulması gerekmektedir.

Kutupluluk literatürünün ikinci sorunu ise, yalnızca büyük aktör sayısına odaklanma eğilimidir. Bu durum, büyük aktörler arasındaki güç ilişkilerinin değişen doğasını hesaba katmamak ve buna bağlı olarak ikincil aktörleri de etkisiz olarak görmek gibi bir yanılığa sebep olmaktadır. Bu çerçeveden konuya bakıldığında sistem sabit bir durum olarak değerlendirilip, güç dağılımında meydana gelen değişim ve bu değişimlerin sebep olduğu etkiler göz ardı edilmektedir. Fakat aktörler arasında değişen güç oranları, sayısal olarak sistemin yapısını değiştirmese de sistemin yapısını yeniden karakterize etmektedir. Sistemde meydana gelen bu değişim, aynı zamanda aktörlerin pozisyon alış ve davranış motivasyonlarında da yönlendirici bir etki yaratmaktadır. Uluslararası ilişkilerde kutupsal güçler, genellikle eşit derecede güçlü değildir ve bu konu oldukça teorik bir öneme sahiptir. Bu görüşü destekler biçimde Robert Gilpin, uluslararası sistemi sayısal olarak ele almakla birlikte, aktörler arasındaki güç dağılımını sayılardan daha önemli olduğunu vurgulamaktadır. Bu doğrultuda Gilpin, 19. yüzyılı değerlendirirken, Avrupa sisteminin çok kutuplu yapısını inkâr etmez ama aynı zamanda İngiltere'nin bu sistem içerisindeki güç üstünlüğüne vurgu yapar (Gilpin, 1981, ss. 79-97). Bu ayrımı göz ardı eden yapısal okumalar ise, aynı sistem koşullarında meydana gelen kamplaşma ve dengelemeden kaçınma eylemlerini açıklamakta zorlanmaktadır.

Yapısal teorilerin benzer sistem koşullarında meydana gelen farklı motivasyonları görmezden gelme durumu, saldırı-savunma teorisyenlerinin birtakım argümanlar ortaya koyması ile üzerine mercek tutulmuş ve incelenmiş bir mesele olarak karşımıza çıkmaktadır. Saldırı-savunma dengesi yaklaşımı içerisinde farklı görüşler ortaya konulmakla birlikte en temel manada, uluslararası sistemde saldırının üstün olduğu (offense-dominant) algısı olduğunda, aktörler saldırganca davranacak, müttefiki yalnız bırakma korkusu artacak (abandonment) ve bunun sonucu ittifaklar sıklaşıp zincirleme ittifaklar (chain ganging) ve kamplaşma meydana gelecektir. Savunmanın üstün olduğu (defense-dominant) algısı yaygın olunca ise, aktörler ittifakların kendilerini savaşa sürüklenme ihtimalini (entrapment) düşünerek, maliyetlerden kaçınmak ve bu maliyetleri başkasına devretmek için dengelemeyi başka aktörlerden bekleyeceklerdir (buck-passing) (Christensen & Snyder, 1990, ss. 138-147; Evera, 1998, ss. 7-16; Hopf, 1991, ss. 475-479; Jervis, 1978, ss. 187-199; Posen, 1986, ss. 15-24; Sagan, 1986, ss. 158-166; Shimshoni, 1990, ss. 190-196).

Fakat yapısal teorilerin açıklamakta zorlandığı bir durumu ele alan bu görüşler, mantıklı argümanlar üretseler de gerek yapısal bir okumadan uzak oluşları, gerekse sistemdeki kamplaşma ve gevşeme olgularını algıya dayalı değişkenlere bağımlı hâle getirmelerinden ötürü öngörü yeteneklerini kaybetmektedirler. Bu noktada yapısal olarak kabul edilebilecek bir açıklama ortaya koyan Mearsheimer ise, uluslararası sistemdeki kamplaşmanın, diğer devletlerin yükselen bir gücü olası bir hegemon olarak algılamalarına bağlı olduğunu ileri sürmektedir. Bir güç potansiyel bir hegemon olarak algılanmazsa, tehdit olarak değerlendirilme ihtimali düşük olacak ve bundan dolayı büyük aktörler dengeleme işini sırtlarından atma (buck passing) eğiliminde olacaklardır (Mearsheimer, 2001, ss. 337-346). Ancak bu görüş de içerisinde kuvvetli yapısal parametreler barındırmakla birlikte, devletlerin temel motivasyonunu hegemonya algısına hapsetmek gibi bir yanılığın içerisinde düşmektedir. Bu yönüyle sistemdeki algının neye göre belirlendiği ve nasıl ölçüleceği sorularının muğlaklığı, teorilerin öngörü üretme

kapasitesi önünde bulunan en büyük engeller olarak görülmektedir. Devlet adamlarının ya da devletlerin ne istediklerini bilemeyiz. Güç, güvenlik, ekonomik kazanç, toprak vb. bu alternatifler sınırsız olarak genişletilebilir. Ama sistem onların isteklerini sınırlandırma ya da fırsatlar sunmak anlamında bir koşul sağlar. O hâlde önemli olan güç dağılımı ile karakterize olan sistemin, aktörlere sunduğu fırsat ve sınırları incelemek, bu şartlar altında meydana gelen aktör davranışlarına odaklanmaktır.

Otonomi Mücadelesi: Devlet Eylemi İçin Gelişmiş Bir Motivasyon

Devletlerin temel amacı nedir sorusu, uluslararası ilişkiler çalışmalarında çeşitli teorik çerçeveleri ve argümanları şekillendiren merkezî bir ilgi alanıdır. Çeşitli teorik perspektifler, devletlerin gücün mü yoksa güvenliğin mi peşinden koştuklarına dair farklı görüşler ortaya koymuş ve bu doğrultuda çeşitli iddialar öne sürmüşlerdir. Devletlerin temel amacının güç olduğunu iddia eden yaklaşımlar, uluslararası sistemde bir güç mücadelesi olduğunu savunurken, güvenliğe öncelik veren yaklaşımlar ise devletlerin hayatta kalma iç güdüsü ile hareket ettiklerini savunmaktadır (Jervis, 1978, ss. 167-170; Kugler & Organski, 1989, ss. 172-173; Waltz, 1979, ss. 126-128). Bir spektrumun iki ucu gibi ayrılan güç ve güvenlik tartışmaları içerisinde türetilen teorik perspektifler, bu önceliklerin devlet davranışları üzerindeki etkilerine dair detaylı analizler ortaya koymuşlardır.

Sistemdeki anarşinin devletleri nasıl bir arayışa yönlendireceği konusunda fikir ayrılığına düşen yapısal okumalar, devletlerin neyi öncelediği konusunda ihtilafa düşseler de onları belirli davranış kalıplarına mahkûm etmek konusunda ortak bir tavır sergilemektedirler. Anarşinin yapısal bir okumasını yapan bu görüşler, devletlerin ya gücün ya da güvenliğin peşinden koşacakları varsayımıyla hareket ederek, alternatif davranış biçimlerini göz ardı etmektedirler. Güvenliği önceleyen yaklaşımlar dengelemenin yaygın davranış biçimi, gücü önceleyen yaklaşımlar ise peşine takılmanın yaygın davranış biçimi olduğunu savunmaktadır. Yapısal okumaların bu kısıtlayıcı tavrına bir eleştiri olarak ortaya konan “otonomi mücadelesi” yaklaşımı ise, anarşinin devletler üzerindeki etkisini daha tutarlı biçimde anlama perspektifi sunmaktadır (Harknett & Yalcin, 2012, ss. 505-519; Yalçın, 2015, ss. 219-225).³ Bu bakış açısına göre dengeleme ya da peşine takılma devletlerin başvurabileceği iki seçenek değil, sınırsız seçeneklerin zıt iki türünü ifade etmektedir. Bu davranış biçimleri arasında devletlerin başvurabilecekleri sayısız alternatif bulunmaktadır.⁴ Bu yönüyle anarşik bir sistemde devletler gücün ya da güvenliğin değil, otonomilerinin mücadelesini vermektedirler. Bu yönüyle otonomi mücadelesi anlayışı, sistemdeki aktör sayısında değişim olmamasına rağmen değişen ittifak davranışlarını açıklamak adına anlamlı bir çerçeve sunmaktadır. Aksi hâlde güvenliği önceleyen devletlerin neden bazı zamanlarda dengeleme işini sırtından attıkları, ya da gücü önceleyen devletlerin neden bazı zamanlarda savunmacı davrandıkları soruları cevapsız kalmaktadır.

³ Otonomi arayışı devletlerin temel güdülerinden biri olarak kabul edildiğinde bu güdünün nasıl tanımlandığı önemli hâle gelmektedir. Goetschel, güç kavramından yola çıkarak pozitif ve negatif ayırma gitmekte ve otonomiye negatif güç tanımına dâhil etmektedir. Buna göre pozitif, güç bir devletin diğer devletleri etkileme kapasitesi iken negatif güç ise diğer devletlerin kendisi üzerindeki etkilerini azaltabilme kapasitesine karşılık gelmektedir. Böylece bir devlet, diğerleri tarafından ne kadar az etkilenmekteyse otonomisi artmaktadır. Bkz: (Goetschel, 1998, ss. 14-15)

⁴ Saklanmak (hiding), yarmak (wedging), çitlemek (hedging), sıyrılma (leash-slipping), nötr kalma (neutrality), bağlantısızlık (non-alignment) gibi örnekler çoğaltılabilir.

Hayatta kalma, siyah-beyaz bir sonuçtur ve devletlerin sergilediği geniş davranış yelpazesini açıklamak için oldukça ürkek bir çerçeve sunmaktadır. Güç ise, sınırsız bir amaçtır ve devletlerin neden bazen iş birliği yaptığı ya da savunmacı pozisyon aldığını açıklayamaz. Bu anlamda otonomi, yani bir devletin eylem serbestisi, daha anlamlı ve yapısal bir açıklama sağlar. Bu bakış açısı aynı zamanda çalışmanın temel sorusunu devletlerin hangi temel motivasyon ile hareket ettikleri yerine, devletlerin mevcut sistem ve koşullarda nasıl hareket ettikleri eksenine taşımakta, bu yönüyle daha anlamlı bir perspektif sunmaktadır.

Meseleye bu perspektiften bakıldığında, devletlerin otonomi arayışları, sistemin yapısal koşullarına göre farklı şekillerde tezahür etmektedir. Gücün eşit olarak dağıldığı simetrik bir sistemde (örneğin I. Dünya Savaşı öncesi), bir devletin otonomisi kendisi kadar güçlü diğer rakiplerin varlığıyla ciddi şekilde kısıtlanır. Bu durumda, devletlerin otonomisini korumasının ve potansiyel olarak artırmasının yolu, sıkı ittifaklar (chain-ganging) kurmaktır. Temel motivasyon olarak savunmacı eylemler gösteren aktörler, ittifak oluşturma yöntemini tercih ederler. Ancak bu durum, onları müttefiklerinin kararlarına bağımlı hâle getirerek, eylem serbestilerini paradoksal bir şekilde sınırlar. Bu paradoks, I. Dünya Savaşı öncesinde açıkça görülmektedir.

Gücün eşit olmadığı asimetrik bir sistemde ise (örneğin II. Dünya Savaşı öncesi) baskın aktör (Almanya) geniş bir otonomiye sahiptir ve genellikle sıkı ittifaklara ihtiyaç duymaz. Çünkü elindeki güç sayesinde onu engelleyecek bir mekanizma yoktur ve kendisinin eylemlerini kısıtlayıcı bir ittifaka girmesi kârlı bir durum değildir. Zayıf rakipler (İngiltere, Fransa, Sovyetler Birliği) ise farklı bir ikilemle karşı karşıyadır: Dengeleme çabasına girmek çok maliyetli ve risklidir, bu da tam bir otonomi kaybına yol açabilir. Bu nedenle, dengelemeyi başka aktörlere devretme (buck-passing) veya tehdidin kaynağı ile birlikte hareket etme (bandwagoning), kazanılması muhtemel olmayan bir savaşın maliyetlerinden kaçınarak bir dereceye kadar otonomiye korumak için rasyonel bir seçim hâline gelir. Bu durum, II. Dünya Savaşı öncesinde gözlemlenen yatıştırma politikaları, tehdidin kaynağıyla kurulan ittifak (bandwagon) ve dengelemeyi, sırtından atma (buck-passing) davranışları yapısal bir temele oturtur.

Belirleyici Değişkenler Olarak Güç Simetrisi ve Asimetrisi

Bu çalışmanın temel iddiası, yapısal analizlerin açıklamakta zorlandığı aynı sistem koşullarında değişen devlet davranışları konusuna bir açıklama getirmek adına güç simetrisi ve asimetrisi kavramlarının açıklayıcı olduğudur. Bu yönüyle uluslararası ilişkilerde yapısal analiz için yeni bir temel önerilmektedir: kutup sayısının ötesinde, güç dağılımının simetrisi ve asimetrisi.

Güç simetrisi, gücün büyük aktörler arasında "kabaca eşit" dağıldığı bir durumu ifade eder. Bu durum, hiçbir aktörün tek başına baskın olamadığı, yüksek derecede bir rekabet ve tehdit algısı yaratan bir ortam doğurur. Güç asimetrisi ise, gücün eşit olmayan bir şekilde dağıldığı ve bir aktör lehine önemli bir güç boşluğunun olduğu durumu ifade etmektedir. Bu durum, sistemin gevşemesine, güç boşluklarının ortaya çıkmasına ve güç dağılımında üstünlük lehine olan aktörün saldırgan davranışlar sergilemesi için teşviklere yol açarken, rakipleri ise dengelemenin maliyetli olmasından dolayı caydırır. Böylelikle ikincil aktörler açısından da farklı davranış kalıpları ortaya çıkmasına fırsat verir. Güç simetrisinin olduğu bir sistemde otonomi kısıtlanarak savunmacı eylemler ortaya çıkarken, güç asimetrisinde saldırgan eylemler ortaya çıkmaktadır. Çünkü gücün

simetrik dağıldığı sistemlerde mücadeleler yoğunlaşmakta, dengeleme hayati bir eylem olarak görülmektedir. Güç asimetrisinde ise rakip büyük güçlerin bile dengelemeden kaçınması, ikincil aktörleri farklı fırsat arayışlarına götürerek ittifaklara sıkıca bağlanmaktan alıkoymaktadır.

Sistemdeki eşitlik ve eşitsizlik durumları, aktör davranışlarını belirlemede açıklayıcı bir perspektif ortaya koymasına rağmen, bu simetrik ve asimetrik durumu ele alırken karşımıza çıkan sorunlardan en belirginini, eşitlik ve eşitsizliğin nasıl ölçüleceğidir. Hangi modelin eşit, hangisinin eşitsiz olduğu sorusu ilk bakışta basit görünebilmektedir ancak sistemdeki aktör sayısı arttıkça bu sorunun cevabı daha da zorlaşmaktadır (Deutsch & Singer, 1964, ss. 402). Bu noktada çalışmanın başvurduğu çözüm, kabaca eşit dağılıma sahip sistemler ile, bir aktörün diğer rakiplerine göre üstünlük kurduğu ve asimetrik bir güç dağılımının olduğu sistemler olarak konuyu ele almaktadır. Dağılımın eşitliği ve eşitsizliğinin belirleyicisi ise Savaş Korelasyonları Projesi (Correlation of War Project-COW) çalışmasının ulusal materyal kapasite bileşeni (Composite Index of National Capability - CINC) değerleri çerçevesinde değerlendirilecektir (Correlates of War Project vd., 2016). Bu yönüyle ulusal güç kapasitesi verileri, sistemdeki aktörlerin güçlerini ölçmek ve eşitsizlik desenlerini belirlemek için kullanılacak, bu çerçevede çalışmanın temel iddiası test edilecektir.

Bu yönüyle, çalışmanın temel iddiası doğrultusunda ortaya konan güç simetrisi ve asimetrisi yaklaşımı, kategorik biçimde sistemdeki aktör sayısını ön plana alarak değerlendirme yapan kutupluluk yaklaşımına göre daha geniş bir perspektif sunmaktadır. Güç dağılımının göz ardı edilmesi, sistemin yapısının ne olduğu konusunda da muğlak bir bakış ortaya konmasına sebebiyet vermektedir. Çünkü sistemdeki dağılım, doğası gereği sabit değil sürekli değişen bir durumdur. Güç dağılımında ortaya çıkan bu değişimler, kaçınılmaz olarak aktörler üzerinde bir etki yaratmaktadır. Bu dağılımın göz ardı edilmesi, sistemin yapısının değişip değişmediği belirsizliğini de beraberinde getirmektedir. Örneğin; günümüz uluslararası sistemini değerlendiren çalışmalardan bazıları hâlâ tek kutupluluğun devam ettiğini dile getirirken, diğer taraftan sistemin çok kutuplu bir yapıya evrildiği, başka bir görüş ise sistemin 'interpolarity' gibi bir sürece evrildiğini söylemektedir (Brooks & Wohlforth, 2023; Mearsheimer, 2019, ss. 8; Nye, 2011, ss. 15). Tam olarak bu farklı pozisyon alışı kutupluluk literatürünün yalnızca sayısal aktör temelli değerlendirmelerinden kaynaklanmaktadır. Sistemdeki kutup sayısı değişmediği hâlde, aktörlerin davranış şekillerinin değişmesi, kutupluluk temelli bir bakış açısı ile anlamlandırılmadığından, birbirinden farklı yorumlar ortaya çıkartmaktadır.

Konuya sadece kutup sayısı ile değil güç dağılımındaki değişimler de hesaba katılarak bakıldığında görülmektedir ki günümüz uluslararası sisteminde hâlâ Amerika üstünlüğünü sürdürmekte ve tek kutuplu sistem devam etmektedir. Ancak ABD ile önde gelen rakipler arasındaki daralan kapasite farkı -ister ABD'nin göreceli düşüşü ister diğerlerinin yükselişi olarak yorumlansın- devlet davranışlarında (dengeleme, peşine takılma, riskten kaçınma, alan açma) farklılıklar ortaya çıkartmaktadır. Bu motivasyonları tetikleyen temel unsur, güç oranlarındaki değişimden kaynaklanmaktadır. Sistem tek kutuplu yapının özelliklerini korumakla birlikte hem süper güç hem de ikincil aktörlerin motivasyonlarında meydana gelen değişim, güç oranlarındaki dönüşümler ile anlamlı bir hâl almaktadır.

Bu yönüyle yapısal okuma basit bir hâle gelmektedir: lider-rakip arasındaki güç farkı daraldıkça, rekabetten beklenen getiriler artar, ittifak taahhütleri sertleşir veya çeşitlenir ve kamplaşma, sistemdeki kutup sayısında herhangi bir değişim olmaksızın yoğunlaşır; güç farkı açıldığında ise sorumluluğu başkasına atma, peşine takılma ve fırsat arayışları daha cazip hâle gelir. Bundan ötürü analitik olarak yapı, kutupluluk ve güç oranlarının birleşiminden oluşan bir olgu olarak düşünülmeli ve yeni sistem isimleri üretmek yerine güç dağılımındaki değişimler izlenmelidir.

Bu yaklaşım, tek kutuplu/iki kutuplu/çok kutuplu etiketlerle sınırlı tartışmaların neden ihtilaflı sonuçlara yol açtığını açıklayarak, aynı sistem içinde farklılaşan tehdit algılarını, ittifak stratejilerini ve kamplaşma davranışlarını şekillendiren eşitlik ve eşitsizlik yaklaşımlarının önemine işaret etmektedir. Bu yönüyle çalışma, özellikle çok-kutuplu yapılarda ortaya çıkan zincirleme ittifak (chain-gaining) ve sırtından atma (buck-passing) davranışları, aktörler arasındaki güç dağılımı ile anlamlı hâle gelebilecek farklı davranış türleridir. Uluslararası sistemin güç dağılımında simetrik bir durum ortaya çıktığında aktörler, savunmacı davranarak ittifaklaşma yoluna gidecek, bir taraf lehine güç üstünlüğü olduğu, güç asimetrisinin olduğu bir dağılımda ise dengeleme işini diğer aktörlerden bekleyeceklerdir. Bunun en tipik örnekleri iki büyük dünya savaşında görülmektedir.

Tablo 1 Güç Simetrisi ve Güç Asimetrisinin Etkileri

	Güç Simetrisi	Güç Asimetrisi
Devlet Davranışları	Savunmacı	Saldırgan
İttifak Davranışları	Dengeleme Öncelikli Zincirleme (chain-ganging)	Peşine Takılma Öncelikli Sırtından Atma (buck-passing)
Kamplaşma	Yüksek Düzeyde	Ancak Savaş Başladıktan ve Genişledikten Sonra

Yapısal Bir Belirti Olarak Güç Boşluğu ve Devlet Davranışları

Bununla birlikte, güç dağılımında meydana gelen simetrik ve asimetrik durumlar, uluslararası sistemde güç boşluklarına neden olmakta ve bu durum, aktörleri harekete geçiren temel bir dürtü görevi görmektedir. Bu yönüyle uluslararası sistemde meydana gelen güç boşlukları, diğer aktörler tarafından bir fırsata olarak görülmekte, sistemde meydan gelen böylesine bir yapısal olgu, aktör davranışlarında itici bir rol üstlenmektedir. Çok-kutuplu ve gücün simetrik olarak dağıldığı bir sistemde, güç boşlukları büyük güçler tarafından doldurulup ikincil aktörler için bir fırsat penceresi açmazken, gücün asimetrik dağıldığı çok-kutuplu sistemlerde meydana gelen güç boşlukları, sistemdeki hem başat hem de ikincil aktörler için fırsatlar sunmaktadır. Bundan dolayıdır ki gücün simetrik dağıldığı sistemlerde aktörlerin otonomisi kısıtlanmakta ve savunmacı ittifaklara yönelmekte, güç asimetrisinde ise otonomi artışından dolayı saldırgan eylemler ve esnek ittifak stratejileri ortaya çıkmaktadır. Arnold Wolfers; doğa boşluk kabul etmez sözünden yola çıkarak, ulusların da boşluktan hoşlanmadığı ve bu boşlukları kendi gücüyle doldurmaya mecbur hissedeceklerini dile getirmektedir (Wolfers & Niebuhr, 1988, ss. 15). Bu yönüyle uluslararası sistemde güç boşluğu belirli aktörler tarafından doldurulacaktır. Bu olgu, sistemdeki aktörlerin, meydana gelen yapısal durum karşısında birtakım motivasyonlar geliştirmesini de beraberinde getirmektedir.

Sistemdeki kutup sayısında değişim olmadığı hâlde kutuplar arasındaki göreceli paylarda meydana gelen değişimler, güç boşluklarının ortaya çıkmasına sebebiyet vermektedir. Bu durum, diğer aktörler açısından fırsatlar ortaya çıkartmaktadır. Güç asimetrisinde bu boşluklar, ikincil aktörlerin revizyonist hamlelerini teşvik ederken, güç simetrisinin olduğu sistemlerde bu boşluklar, üzerinde meydana gelen mücadelelerle savunmacı ittifaklara ve kamplaşmalara (chanin-gaing) yol açmaktadır. Bu yönüyle aktörleri yönlendiren temel motivasyonlar kutupluluk içerisindeki pay dağılımında görülmektedir. Bu manada güç boşlukları, savaşın ya da ittifakların sebebi değil, devletlerin otonomi arayışlarını gerçekleştirdikleri yapısal bir durumdur.

Kamplaşma ve İttifak Davranışı Üzerine Vaka Analizleri

I. Dünya Savaşı'ndaki Güç Simetrisi ve Kamplaşma

Birinci Dünya Savaşı, çok-kutuplu bir sistemde, güçleri kabaca eşit olan aktörlerin kamplaşmasını gözler önüne sermiştir. Güç simetrisinin olduğu bir sistemde, Balkanlar'da Osmanlı ve Avusturya-Macaristan imparatorluklarının güçlerinin azalmasıyla ortaya çıkan güç boşluğu, sıfır toplamı ve yüksek riskli bir rekabete yol açmıştır. Güç eşitliğinden kaynaklı sistemin bir ürünü olarak hiçbir aktörün tek başına diğerine üstünlük kuramaması, otonomi arayışındaki devletleri birbirine sıkı sıkıya bağlı zincir ittifakları (chain-ganging) kurmaya zorlamıştır. Bu durum, aktörlerin otonomilerini korumak için ittifaklara bağlandığı fakat gergin bir yapının ortaya çıkmasından dolayı ittifakların kendilerini müttefiklere bağımlı hâle getirdiği bir paradoks yaratmıştır. Sonuç olarak, yerel bir çatışma, ittifaklar sayesinde domino etkisi yaratmış ve dünya savaşına dönüşmüştür.⁵

Bu yönüyle Birinci Dünya Savaşı öncesindeki süreç, bu çalışmanın teorik iddiasını destekleyecek güçlü örnekler sunmaktadır. 19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın başı, Avrupa kıtasında çok kutuplu bir sistem olmasının yanında, bu sistemin en belirgin özelliği ana aktörler olan Almanya, Britanya, Fransa ve Rusya arasındaki güç kapasitelerinin birbirlerine çok yakın olmasıdır. Bu durum hassas ve gergin bir dengeyi de beraberinde getirerek, ittifakların kamplaşmasına yol açmıştır.

Tablo 2 I. Dünya Savaşı Öncesi Büyük Güçlerin CINC Skorlarına Göre Güç Oranları

Ülke	Ortalama CINC (1910-1914)
Birleşik Krallık	0.150
Fransa	0.113
Almanya	0.187
Avusturya-Macaristan	0.065
İtalya	0.051
Rusya	0.211

⁵ İttifakların savaşın çıkışında rol oynadığı görüşü için; (Siverson & King, 1980, ss. 1-15), ittifakların 20. yüzyılda daha fazla savaş ile ilgili olduğu kapsamlı bir ampirik çalışma için; (Small & Singer, 1968, ss. 247-286), ittifaklar ile savaş süresi arasındaki kolerasyon için; (De Mesquita, 1978, ss. 241-274), ittifakların savaşların büyüklüğü üzerindeki etkileri için; (Wayman, 1984, ss. 61-78)

Tablo 3 Büyük Güçlerin Ulusal Kapasitelerinin Yüzdesel Dağılımı (1910,1914) Yılları(Danilovic, 2010, ss. 89)

	ABD	Birleşik Krallık	Fransa	Almanya	Avusturya Macaristan	İtalya	Rusya	Japonya
1910	26.39	14.09	9.38	16.91	6.20	4.34	17.58	5.11
1914	24.16	15.87	9.55	18.70	8.54	3.61	15.43	4.96

I. Dünya Savaşı Üzerine Teorik Yaklaşımlar

Birinci Dünya Savaşı'nı ele alan ve daha çok birey/devlet düzleminde analizler ortaya koyan çalışmalar, savaşın istemeden büyük bir çatışmaya dönüştüğü, ittifakların ve devlet adamlarının dünyayı savaşa sürüklediği görüşü etrafında toplanmaktadır. Bu perspektiften konuyu ele alan yaklaşımlar, savaş öncesi yaşanan sömürgecilik yarışı, büyük güç statüsü mücadeleleri ve milliyetçilik fikirlerinin savaşa zemin hazırladığını dile getirmektedirler (Carr & Cox, 2001, ss. 47-50 , 86-88; Gülboy, 2014, ss. 21-28,72-73; Hamilton & Herwig, 2004, ss. 15-22 , 23-47). Fakat bu teorik iddiaların her biri konuyu anlamlı bir şekilde açıklama gücüne sahip olsa da savaşı yapısal düzlemde değerlendirmekten çok, birey ve devlet düzlemine hapsetmektedirler. Yapısal olarak konu ele alınırsa, 1914 yılının çok-kutuplu yapısı ve bu yapı içerisinde gücün kabaca eşit bir dağılım göstermesi, ittifakların kamplaşmasına sebebiyet vermiştir. Bu yönüyle savaşların sebepleri üzerine gelişen literatür, sistemin çok-kutuplu ve gücün eşit dağılması, milliyetçilik, sömürgecilik ve savaş planları gibi sonuçlar üzerinden sebep üretmektedirler.

Birey ve devlet düzleminde yapılan açıklamalara ek olarak, Birinci Dünya Savaşı öncesinde aktörlerin neden birbirlerine sıkıca bağlanıp kamplaşmaya sebep oldukları konusu üzerine odaklanan yaklaşımlar ise, sistemin yapısal faktörlerini ele almakla birlikte, ortaya çıkan davranış farklarını açıklamak için 'algı' gibi soyut bir parametre kullanmaktadır. Saldırı-savunma dengesi yaklaşımı, en temel manada uluslararası sistemde saldırı avantajı algısı hâkim olduğunda devletlerin saldırganca, savunma avantajı algısı hâkim olduğunda ise savunma odaklı hareket edeceklerini iddia etmektedir. Bu teorik bakış içerisinde ortaya çıkan saldırı eğilimi (cult of offensive) yaklaşımına göre, bu saldırı algısı, askerî elitlerin bir sonucu (Evera, 1984, ss. 58-64), Sagan bu durumu askerî ön yargı ve ittifak taahhütlerinin bir sonucu olarak (Sagan, 1986, ss. 151-154), benzer biçimde Christensen ve Snyder ise bu saldırı algısını, psikolojik ve teknolojik temeller üzerine açıklamaktadır (Christensen & Snyder, 1990, ss. 139-140). Fakat sistem düzeyinde bir olgu olan kamplaşmanın indirgemeci bir yaklaşımla ele alınması, bir belirsizliğe sebep olmaktadır. Çünkü sistemdeki saldırı savunma dengesi, ölçülebilir bir olgu olmadığından, tatmin edici açıklama yerine olayları betimleyici bir özelliğe sahiptir.⁶ Bu durum, yapısal okumaların kamplaşma konusunda net bir açıklama ortaya koyamaması ve bu olgunun çok-kutuplu yapılarda ortaya çıkabilecek bir istikrarsızlık olarak görülmesi, meselenin yapısal duruştan uzaklaşarak farklı düzeylerde açıklanma çabalarına zemin hazırlamaktadır.

⁶ Saldırı ve savunmanın ölçülebilirliği üzerine ayrıntılı bir çalışma için bkz. (Glaser & Kaufmann, 1998, ss. 44-82).

I. Dünya Savaşı'nda Güç Boşluğu ve Kamplaşma

Savaş öncesi dönemde, Osmanlı İmparatorluğu ve Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun güç kaybetmesi sonucu Balkanlar üzerindeki etkisini yitirmesi, ortaya bir güç boşluğu çıkartmış ve diğer aktörlerin hâkimiyet kurmaya çalıştığı bir alan açmıştır. Buna ek olarak güç dağılımı içerisinde Britanya'nın rakipleri ile yakınlaşması, Avrupa üzerinde kurduğu dengenin bozulmasıyla (pax Britanica) sonuçlanmıştır. Bu yönüyle sistemde meydana gelen güç boşluğu, istikrarlı bir Avrupa'dan istikrarsız bir yapıya evrilmesine imkân tanımıştır.

Sistemde meydana gelen güç boşluğu, Rusların Balkanlar'da etki kurma arayışlarına, İtalya, Fransa, Almanya ve İngiltere'nin Afrika ve Orta Doğu'da etkili olma çabalarına sebebiyet vermiştir. Bu doğrultuda, Balkanlar'da meydana gelen Avusturya-Macaristan ve Rus mücadelesi, boğazlar konusunda yaşanan Almanya-Rusya çekişmesi, İngiltere'nin ve Fransa'nın Orta Doğu üzerinde etki kurma girişimleri, kamplaşmanın belirginleştiği süreçler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yaşanan bu gelişmelerin tarihî arka planı, 1870 yılında siyasi birliğini tamamlayan İtalya ile 1871 yılında siyasi birliğini tamamlayan Almanya'nın, Avrupa güç dengelerinde yaptığı etkilerde görülmektedir. Bunun en belirgin delillerini; 1870 yılında Prusya'nın Alsace-Lorraine bölgesini ele geçirmesi ile başlayıp, 1905-1906 yıllarında Birinci Fas krizine, 1908-1909 yıllarında Bosna Hersek krizine, 1911 yılında İkinci Fas krizine ve 1912 yılında Balkan krizi gibi bir dizi örnekte görmek mümkündür. Yaşanan bu gelişmeler, hem güç dağılımındaki değişimleri göstermesi hem de devletlerin otonomi arayışında artan mücadelesini göstermesi bakımından önem arz etmektedir.

Bu yönüyle güç dağılımının simetrik bir şekilde olması, aktörlerin her alandaki rekabet seviyesini artırıcı bir durum ortaya çıkartmıştır; sömürge yarışlarından, dreadnot mücadelelerine, büyük güç statüsü arayışından, çift cepheli savaş korkularına ve birbirleri karşısında hazırlanan savaş planlarına kadar tüm alanlarda, büyük bir mücadele ortaya çıkmıştır. Ortaya çıkan bu rekabetçi gelişmeler, aktörlerin sahip oldukları güç kapasitelerinin birbirlerine yakın olmasından kaynaklı tehdidin yükselmesi ile mümkün olabilmıştır.

Rekabetin arttığı ve herhangi bir tarafın mutlak üstünlük kurmadığı böyle bir sistemde Avusturya-Macaristan Arşidükü'nün öldürülmesi, bu eylemin Sırbistan tarafından desteklendiğin düşünen Avusturya-Macaristan'ın Almanya'dan destek istemesine, Slavların koruyuculuğunu üstlenen Rusya'nın ise bu duruma karşı sessiz kalmamasına yol açmıştır. Rus tehdidine karşı Avusturya-Macaristan'ın gerçek güvencesi, arkasında Almanya gibi bir büyük gücün bulunmasıydı. Berlin açısından da tablo benzerdi: Tek sadık müttefiki Avusturya'yı desteklemezse onu kaybetme, dolayısıyla korkulan iki cepheli savaşta yalnız kalma riski vardı. Bu nedenle Almanya, Sırbistan krizi sırasında Viyana'ya açık destek taahhüdünde bulundu. Bu taahhüt, Sırbistan'ın Almanya'yı doğrudan ilgilendirmesinden çok, Fransa-Rusya-Britanya üçlüsünün yaratacağı kuşatma tehlikesine karşı dengede dayanabileceği tek ortak olarak Avusturya-Macaristan'ı görmesinden kaynaklanıyordu. Benzer biçimde, Fransa-Rusya ittifakı da ileride ortaya çıkabilecek muhtemel bir Alman tehdidine karşı bir önleme stratejisi olarak şekillenmişti (McNeill, 2008, ss. 691).

İttifakların keskinleştiği bu dönemde, Almanya'dan açık destek güvencesi alan Avusturya-Macaristan'ın, Sırbistan'a kabulü imkânsız bir ultiimatome vermesi ve bunun

reddedilmesi üzerine savaş ilan edilmiştir. Bunun ardından Rusya'nın genel seferberlik kararı alması, seferberliği doğrudan bir tehdit olarak yorumlayan Almanya'nın hem Rusya'ya hem de Fransa'ya savaş ilan etmesi, savaş planlarının hızlıca yürürlüğe girmesine ve ittifakların kamplaşmasına sebep olmuştur. Bu yönüyle Birinci Dünya Savaşı, güç simetrisinin olduğu bir yapıda, devlet otonomilerinin nasıl kısıtlandığı ve müttefiklerini kaybetmemek adına onlara destek vermek durumunun aktörleri nasıl bir kamplaşma içine sürüklediği örneğini göstermesi bakımından önemli bir olguyu göstermektedir.

II. Dünya Savaşı'ndaki Güç Asimetrisi ve Gecikmeli Kamplaşma

İkinci Dünya Savaşı, birincisine benzer biçimde çok-kutuplu bir sistemde meydana gelmesine rağmen, sistemdeki aktörlerin birincisinde olduğu gibi ittifaklara sıkıca bağlanmak yerine, ittifaklardan kaçınması ve dengeleme eylemini diğer aktörlere devretmesi, meseleyi incelemek için önemli bir ayrıntıya işaret etmektedir. Uluslararası sistemin yapısı aktörleri belirli davranış kalıplarında davranmaya itiyorsa, çok-kutuplu sistemlerde değişen devlet davranışları altında yatan temel motivasyon tespit edilmelidir. Bu yönüyle İkinci Dünya Savaşı öncesi döneme bakıldığında birincisinden farklı olarak sistemde bir güç simetrisi değil, güç asimetrisi olduğundan bahsetmek mümkündür. Bu durum, yapısal bir değerlendirmenin sadece kutup sayıları ile değil güç dağılımı da dikkate alındığında anlamlı bir perspektif sunacağını göstermektedir.

Sistemdeki güç dağılımı, II. Dünya Savaşı öncesinde ve savaşın ilk yıllarında, büyük güçlerin iç problemlerine odaklanarak izolasyonist politikalar belirlemesinde önemli bir rol oynamıştır. İki savaş arası dönemde Avrupa devletleri, hem dengeleme yapmayı göze alamayacak kadar güçsüz hem de büyük güçlerin desteğinden mahrum olmaları (izolasyonist politikalar ve yüksek maliyet) sebebi ile güç boşluğu merkezleri hâline gelmişlerdir. Bir önceki savaşın büyük güçleri, ekonomik yıpranmışlık, askerî güç bakımından yorgun düşme, askerî strateji gereği güç yansıtmanın maliyetli oluşu gibi sebeplerden dolayı, ortaya çıkan güç boşlukları üzerinde etkili olmaktan kaçınmışlardır. Sonuç olarak, savaş öncesinde gevşek ittifaklar, otonomi arayışları ve dengelemenin diğer aktörlere devredilmesiyle şekillenen bir yapı ortaya çıkmıştır.

II. Dünya Savaşı Üzerine Teorik Yaklaşımlar

Sistemdeki güç boşluğu ve güç asimetrisinden kaynaklanan böylesi bir durum, tıpkı Birinci Dünya Savaşı ile ilgili literatürde olduğu gibi, İkinci Dünya Savaşı ile ilgili literatürde de göz ardı edilmiş, birey ve devlet düzleminde açıklamalar ortaya konmuştur. Bu yönüyle savaşı Hitler'in başlattığına dair yaygın bir görüş hâkimdir. Bu argüman kadar sıklıkla dile getirilirse de, savaşın sebebini Hitler dışında bir olgu ile değerlendiren çalışmalar vardır fakat yaygın bakış açısı, birey düzleminde değerlendirmeler çerçevesinde şekillenmektedir. Bu yönüyle ortaya konan çalışmalardaki temel arayış: savaşı kimin başlattığıdır. Ancak uluslararası ilişkileri yapısal perspektiften değerlendirme gayreti taşıyan bu çalışma açısından asıl sorulması gereken soru; savaşa kimin değil, neyin sebep olduğudur. Bu yönüyle II. Dünya Savaşı'nı açıklayan temel neden, liderlerin niyetleri ya da eylemleri değil; güç dağılımının yarattığı boşluğun ve otonomi arayışının 'buck-passing' davranışını rasyonelleştirerek saldırınlara bir fırsat penceresi açmasıdır.

Bu noktada yapısal sayılabilecek bir açıklama neo-klasik realizmin önde gelen temsilcilerinden Randall Schweller'den gelmektedir. Schweller, bu çalışmanın temel iddiasını destekleyecek şekilde, savaş öncesi dönemde dengelemenin olmayışını, güç dağılımında Almanya'nın üstün oluşuna bağlamaktadır. Schweller'e göre Almanya'nın gücü, İngiltere ve Fransa'nın gücü birleştirildiğinde dahi aşılamamaktadır. Yani güç dağılımı "Almanya>İngiltere+Fransa" şeklindedir. Bu yaklaşımdan hareketle iki devlette Almanya'yı dengeleyememiş, Almanya ise saldırgan politikalar izlemek için bir ittifak arayışına girmemiştir (Schweller, 1993, ss. 86-88). Fakat Schweller kutupluluk ve ittifak tartışmalarında göz ardı edilen güç dağılımı meselesine odaklanarak doğru bir noktaya değinmesine rağmen, analizinin devamında meseleyi revizyonist ve statükocu aktörlere indirgemesi, yapısal bir analizi hibrit bir teori hâline getirmektedir. Her ne kadar Schweller bu durumun daha faydalı bir bakış açısı sunacağını öne sürse de böyle bir yaklaşım yanlışlanabilir argümanlar üretmekten uzaklaşarak açıklama gücünü artırmakta ama öngörü yeteneğini kaybetmektedir.

Tablo 4 II. Dünya Savaşı Öncesi Büyük Güçlerin CINC Skorlarına Göre Güç Oranları

Ülke	Ortalama CINC (1935-1939)
Birleşik Krallık	0.114
Fransa	0.081
Almanya	0.208
İtalya	0.066
Rusya	0.233

Tablo 5 Büyük Güçlerin Ulusal Kapasitelerinin Yüzdesel Dağılımı (Danilovic, 2010, ss. 89)

Yıl	ABD	Birleşik Krallık	Fransa	Almanya	İtalya	Rusya	Japonya
1935	25.65	10.09	7.60	14.05	8.76	26.01	7.83
1939	24.22	12.74	5.73	23.98	4.45	20.55	9.33

Aktörlerin Dengelemeden Kaçınması (Buck-Passing) Üzerine

İki savaş arası dönemin çok-kutuplu yapısında güç dağılımını lehine değiştiren Almanya, sistemdeki güç boşluğunu doldurmaya çalışmış ve mevcut üstünlüğü sayesinde dengeleme mekanizması ile karşılaşmamıştır. Bu durum Birinci Dünya Savaşı'nın aksine aktörlerin dengeleme işini sırtlarından atması şeklinde ortaya çıkmıştır. Bu açıdan bakıldığında, güçlerin görece eşit olduğu düzenlerde dengeleme hayatiyken, güç asimetrisi sonucu dengelemenin maliyeti yükseldikçe aktörler daha kârlı gördükleri sırtından atma (buck-passing) ya da gücünün peşine takılma (bandwagon) stratejisine yönelirler. Güç simetrisinde küçük kapasitelerdeki değişimler bile tehdit sayılır ve rekabet artarak ittifaklar gerginleşir; buna karşılık güç üstünlüğünün bulunduğu düzenlerde ittifakların kamplaşması için gerekli şartlar yetersiz kalır, tehdit algısı tehlike doğrudan kapıya dayananlara kadar ertelenir ve mevcut konumu koruma güdüsü öne

çıkar. Bu nedenle II. Dünya Savaşı arifesinde Kıta Avrupa'sı güçleri Almanya'yı dengelemekten çok, maliyeti birbirine devretmeye çalışmış; hatta Sovyetler Birliği dâhil bazı aktörler kısa vadeli çıkarlar gereği Berlin'le geçici uzlaşmalar aramıştır. Bu yapısal koşulların bir neticesi olarak Amerika Birleşik Devletleri savaşın ilk yıllarında, izolasyonist bir politika belirlemiştir. Bu politikaların açık bir göstergesi; "Tarafsızlık Yasaları" (Neutrality Acts) ve "Önce Amerika Komitesi" gibi hareketlerin oluşumudur (Department Of State. The Office of Electronic Information, 1930; Jonas, 1966, ss. 25-26 , 32-33 , 151-154 , 242-244).

Benzer biçimde Sovyetler Birliği Doğu Cephesi'nde Stalingrad gibi muharebelerde Nazi Almanya'sının ana yükünü taşıırken, Amerika'nın Batı'da ikinci cepheyi açması 1944 Haziran'ına (Normandiya) kadar ertelenmiştir. Lend-Lease gibi dolaylı araçlar devrede olsa da bu gecikme Sovyetlerin yükünü uzun süre tek başına omuzlamasıyla sonuçlanmıştır. İngiltere ve ABD'nin dengeleme maliyetini mümkün olduğunca birbirine devretme eğilimi (buck-passing) ancak Pearl Harbor sonrasında tehdidin doğrudan ABD'ye yönelmesiyle kırılmıştır. Bu durum, Fransa'nın çöküşü ve Sovyetlerin ağır kayıpları eşliğinde Berlin'e karşı etkili ve erken bir karşı denge kurulmasını geciktirmiştir. Bu tablo, savaşın büyük bölümünde ittifak bağlarının gevşek, taahhütlerin koşullu ve yük paylaşım mekanizmalarının yetersiz kaldığını açıkça göstermektedir.

İngiltere bu dönemde Amerika Birleşik Devletleri'yle benzer bir tutum sergileyerek, Almanya'nın yayılcı siyaseti karşısında sırtından atma (buck-passing) eğilimi göstermiştir. Almanların Çekoslovakya'nın Südet bölgesini işgaline ilişkin yatıştırma politikası, Polonya'nın işgalinden sonra resmî savaş ilanlarına rağmen ciddi kara harekâtlarından kaçınılması, Belçika'ya geç müdahale etmesi ve savunma ağırlıklı farklı bir doktrin benimsemesi bu durumu özetlemektedir (Hughes, 1988, ss. 854-859, 880-891).

İngiltere'nin bu sınırlı sorumluluk (limited liability) yaklaşımı, Fransa'da da ciddi endişeler yaratarak, İngiltere'yi eleştirmesine ve açık bir şekilde askerî angajman talep ederek kan dökme çabası (un effort du sang) isteklerini dile getirmelerine yol açmıştır (Bell, 2014, ss. 203). Ne var ki Fransa müttefiklerini eleştirse de Almanya karşısında proaktif bir strateji geliştirmek yerine, Maginot Hattı'nın güvenliğine bel bağlayarak daha pasif bir duruş sergilemiştir. Berlin'in Belçika'nın tarafsızlığını ihlal etmeyeceğini varsayan bu tercih, saldırı-savunma dengesi tartışmalarını doğrular biçimde, savaş teknolojilerinin ve stratejilerinin yanlış değerlendirilmesine dayanan bir yanlılığı açıkça göstermektedir (A. J. P. Taylor, 1961, ss. 43).

Sovyetler Birliği cephesinde ise, Almanya'yı dengelemek yerine tehdidin kaynağıyla birlikte hareket edildiği, Polonya'nın işgalinde beraber rol aldıkları görülmektedir. Bu yönüyle Molotov-Ribbentrop Paketi, savaştan uzak kalma ve zaman kazanma arayışının bir sonucu olarak ifade edilmektedir. Moskova'nın bu paketi yaparken aynı anda Batılılarla temaslar yürüttüğü iddialarından hareketle, dengelenemeyen Alman gücüne karşı alınmış bir tedbir ve bundan dolayı tehdidi bertaraf etmek adına onunla yapılan bir ara çözüm olarak karşımıza çıkmaktadır (Roberts, 1992, ss. 58, 72-74).

Stalin açısından tablo aslında karmaşık değildi. Avrupa devletleri Almanya'ya karşı durma yükünü Moskova'ya havale ederken ne açık bir askerî taahhüt sunuyor ne de Sovyetlerin 1920'de Polonya'ya kaybettiği toprakların iadesine yeşil ışık yakıyordu. Bu şartlarda, tehdit olarak görülen Nazi Almanya'sıyla geçici bir iş birliği -tehdidi müttefike

dönüştürme ve kaybedilen toprakları geri alma ihtimali- doğrudan karşı cephe almaktan daha rasyonel görünüyordu (Anievas, 2011, ss. 601-602; Resnick, 2013, ss. 678).

Böylece Kıta Avrupa'sının, büyük güçleri dengeleme yükünü birbirine devrederken ortak bir karşı denge ortaya çıkmadı. Sistemdeki güç dağılımının Almanya lehine asimetrik seyretmesi, başta ABD ve İngiltere olmak üzere aktörleri dengelemek yerine maliyeti başkasına devretme davranışına yol açtı. Buna ek olarak Türkiye'nin savaş dışı kalma siyaseti, İtalya'nın başlangıçtaki kaçınmacı yaklaşımı ve Franco İspanya'sının tarafsızlığı da bu genel resmin parçasıydı. Sistemde Almanya'nın elindeki güç üstünlüğü ve diğer aktörlerin göreceli güçsüzlüklerinden dolayı dengelemeden kaçınılması, kampların ortaya çıkmamasında en büyük role sahiptir.

Böyle bir ortamda, Almanya'yı dengelemenin maliyetinden kaçınılarak, bir noktada duracağı öngörülmüş ve dengeleme işi diğer aktörlerden beklenmiştir. Fakat beklenenin aksine işler daha da kötüleşmiştir: Almanya, Sovyetlerle yaptığı anlaşmanın sağladığı manevra alanını da kullanarak güç üstünlüğünü pekiştirmişti; Blitzkrieg doktriniyle Polonya'yı haftalar içinde, Fransa'yı ise bir ayı aşkın kısa bir sürede çökertip Vichy rejimini kurdurmuştu. Geriye dönüp bakıldığında, yatıştırma ve dengelemeden kaçınma politikalarının bedeli ağır oldu: tehdit dalga dalga yayılıp doğrudan Londra ve Paris'in kapısına dayandığında ittifaklar netleşti ama artık geç kalınmıştı; sistemin gevşek taahhütleri ve paylaşılabilen maliyetler, erken ve etkili bir karşı denge kurulmasını engellemişti. Tehdidin yayılarak kendilerine de sıçraması sonucunda ittifaklar belirginleşmeye başladığında artık savaşı durdurmak için bir koalisyon kurulması yeterli olmayacaktı. Almanya Başbakanı Bethmann-Hollweg'in deyimiyle "demir zarlar atılmıştı" (Sagan, 1986, ss. 151).

İkinci Dünya Savaşı'na giden süreç, Birinci Dünya Savaşı öncesindeki sistemle birçok benzerliği paylaşırsa da en belirgin fark, güç dağılımının asimetrik olmasıdır. I. Dünya Savaşı'nın yıkıcı maliyetleri ve 1929 Büyük Buhranı, galip aktörler olan Britanya ve Fransa'nın gücünü ciddi şekilde azaltmıştı. Bununla birlikte Almanya'nın güçlenmesi, Avrupa kıtasında rakiplerine kıyasla önemli bir güç üstünlüğü (preponderance of power) yaratmıştı. Bu asimetri, dengeleme davranışını maliyetli ve belirsiz bir hâle getirerek, devletlerin bu görevi "birbirlerine devretme" (buck-passing) eğilimine girmelerine neden olmuştu.

Bu şartlar altında yatıştırma politikası, rasyonel bir davranış olarak görülmüştür. Tehdit doğrudan ve acil olarak algılanmadığı sürece (örneğin İngiltere'nin kendi adasında), dengelemenin maliyetlerinden kaçınmak, bir dereceye kadar otonomiye korumak için mantıklı bir seçenektir. Almanya'nın ilk yayılmacı hamleleri (Avusturya'nın ilhaki, Çekoslovakya'nın Südetler bölgesinin işgali), Britanya ve Fransa'nın doğrudan çıkar alanlarına yönelik bir tehdit olarak algılanmamış, bu da onların dengeleme görevini üstlenmelerini geciktirmiştir.

Kamplaşma, bu savaşta savaşın bir nedeni değil, bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Pasif politikalar ve 'buck-passing' davranışı, Almanya'nın güç asimetrisini pekiştirmesine imkân tanımıştır. Ancak bu durum, Hitler'in 1941'de Sovyetler Birliği'ne saldırması ve Japonya'nın Pearl Harbor baskını gibi olaylarla sona ermiştir. Bu olaylar, dengelemeyi başka aktörlere devretme seçeneğini ortadan kaldırarak tehdidi doğrudan ve kaçınılmaz hâle getirmiştir. Bu noktadan sonra kamplar netleşmiştir. Neticede kutuplaşma, yani ittifak bloklarının oluşumu, savaşın başlamasından ancak iki yıl sonra gerçekleşmiştir.

Sonuç

Bu çalışma, uluslararası sistemi yalnızca aktör sayısı üzerinden tanımlayan yapısal okumalara meydan okuyarak, aynı sistem koşullarında değişen devlet davranışlarını güç oranları üzerinden açıklayan yeni bir yapısal çerçeve ortaya koymaktadır. Sistemdeki güçlü aktör sayısı sabit kalmasına rağmen, güç oranlarının değişmesiyle devletlerin ittifak tercihleri, otonomi düzeyleri ve tehdit algılarının da sistematik olarak farklılaştığı gösterilmiştir. Bu manada yapı sabit ve durağan olarak değil, güç dağılımındaki dalgalanmalarla değişiklik gösteren dinamik bir değişken olarak ele alınmıştır. Bu yaklaşım, özellikle çok-kutuplu sistemlerin istikrarsız durumları olarak görülen “chain-ganging” ve “buck-passing” gibi ittifak davranışlarının altında yatan nedenleri daha anlaşılır bir çerçeveye oturtmuştur. Bu sayede ikincil aktörlerin hangi koşullarda özerkliklerinin arttığı, hangi koşullarda ise ittifaklara bağımlı hâle geldikleri analitik bir bütünlük içinde sunulmuştur.

Çalışmada geliştirilen temel iddia, büyük güçler arasındaki güçlü bir simetrimin, devletlerin otonomisini kısıtlayarak güç boşlukları üzerindeki rekabeti artırdığı ve bunun sonucunda sistemde daha sıkı, katı ve savunmacı ittifakların ortaya çıktığı yönündedir. Buna karşılık güç dağılımının belirgin bir aktör lehine asimetrik hâle geldiği durumlarda, diğer aktörlerin yükselen gücü dengeleme kapasitesi azalmakta; bunun sonucu olarak dengeleme sorumluluğunu diğer aktörlere devretme (buck-passing), otonomi arayışının artması ve daha gevşek ittifak ilişkilerinin ortaya çıkması mümkün hâle gelmektedir. Bu iki farklı davranış kalıbı, gücün dağılımıyla devletlerin stratejik seçenekleri arasındaki yapısal bağlantıyı açık biçimde göstermektedir.

Benzer çok-kutuplu sistem koşullarında ortaya çıkmış olmasına rağmen farklı ittifak davranışları üreten Birinci ve İkinci Dünya Savaşları'nın karşılaştırmalı analizi, bu çerçeveyi ampirik olarak desteklemektedir. Birinci Dünya Savaşı öncesindeki simetrik güç dağılımı; yüksek tehdit algısı ve rekabetçi güç boşluklarına yol açarak, katı ve savunmacı “zincirleme” ittifakları (chain-ganging) ve sonuç olarak kamplaşmayı tetiklemiştir. Buna karşılık, İkinci Dünya Savaşı öncesindeki asimetrik güç dağılımı; daha düşük bir tehdit algısı, baskın bir gücün boşluğu doldurması ve diğer aktörlerin dengelemeden kaçınarak (buck-passing) otonomilerini koruma eğilimine girmelerine neden olmuş, bu da kamplaşmayı geciktirmiştir. Bu çerçeve, ittifakların yalnızca neden kurulduğunu değil, hangi koşullarda katı ya da gevşek biçimde şekillendiğini ve güç boşluklarının devlet motivasyonlarını nasıl etkilediğini daha öngörülebilir şekilde açıklamaktadır.

Bununla birlikte çalışmanın başlıca sınırlılığı, uluslararası sistemin temel belirleyeni olarak kabul edilen gücün güvenilir biçimde ölçülenmesindeki zorluklardır. Bu nedenle ölçümü zor olan gücün ilişkisel boyutları (liderlik kapasitesi, tarih bilinci, stratejik kültür vb.) ile birey düzeyindeki niyet ve ideolojik yönelimler kapsam dışında bırakılmıştır. Analiz, devletleri temel birim olarak alan sistem düzeyindeki yapısal etkileşimlere odaklanmış; uluslararası kurumlar, devlet dışı aktörler ve düşük yoğunluklu gelişmeler çalışma çerçevesine dahil edilmemiştir.

Sonuç olarak bu çalışma, uluslararası sistemdeki güç oranlarının hem yapıyı hem de aktörlerin davranışlarını belirleyen temel unsur olduğunu ortaya koymaktadır. Devletlerin niyetleri, sistemin sunduğu fırsat ve kısıtlamalardan bağımsız değildir; yapı kimi durumlarda davranışı sınırlayıcı, kimi durumlarda ise kolaylaştırıcı bir rol

üstlenmektedir. Bu yönüyle gücün kabaca eşit dağıldığı durumlar, aktörleri savunmacı davranmaya iterken dengelemeyi artırmakta, güç asimetrisi durumunda ise saldırgan davranışlar gözlemlenirken dengelemeden kaçınma ve tehdidin kaynağına yanaşma (bandwagoning) daha yaygın hâle gelmektedir. Bu bulgular, güç dağılımındaki değişimlerin ittifak davranışlarını ve stratejik tercihleri nasıl biçimlendirdiğine dair daha net, tutarlı ve öngörülebilir bir yapısal açıklama sunarak literatüre özgün bir katkı sağlamaktadır.

Değerlendirme	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme
Etik Beyan	* Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.
Benzerlik Taraması	Yapıldı – İthenticate
Etik Bildirim	itobiad@itobiad.com
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
Finansman	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.
Peer-Review	Double anonymized - Two External
Ethical Statement	* It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.
Plagiarism Checks	Yes - İthenticate
Conflicts of Interest	The author(s) has no conflict of interest to declare.
Complaints	itobiad@itobiad.com
Grant Support	The author(s) acknowledge that they received no external funding in support of this research.

Kaynakça / References

- A. J. P. Taylor. (1961). *The Origins of the Second World War*. Penguin Group.
- Anievas, A. (2011). The international political economy of appeasement: The social sources of British foreign policy during the 1930s. *Review of International Studies*, 37(2), 601-629.
- Bell, P. M. H. (2014). *The Origins of the Second World War in Europe* (3rd ed). Taylor and Francis.
- Brooks, S. G., & Wohlforth, W. C. (2023, Haziran). The Myth of Multipolarity. *Foreign Affairs*. <https://www.foreignaffairs.com/united-states/china-multipolarity-myth>
- Carr, E. H., & Cox, M. (2001). *The twenty years' crisis, 1919-1939: An introduction to the study of international relations* (reissued with a new introduction and additional material). Palgrave.
- Christensen, T. J., & Snyder, J. (1990). Chain Gangs and Passed Bucks: Predicting Alliance Patterns in Multipolarity. *International Organization*, 44(2), 137-168.
- Correlates of War Project, Singer, J. D., Bremer, S. A., & Stuckey, J. (2016). *National Material Capabilities (NMC), Version 6.0* (Correlates of War Project; Versiyon 6.0) [Dataset].
- Danilovic, V. (2010). *When the Stakes Are High: Deterrence and Conflict Among Major Powers*. University of Michigan Press.
- De Mesquita, B. B. (1978). Systemic Polarization and the Occurrence and Duration of War. *Journal of Conflict Resolution*, 22(2), 241-267. <https://doi.org/10.1177/002200277802200203>
- Department Of State. The Office of Electronic Information, B. of P. A. (1930). *The Neutrality Acts, 1930s*. Department Of State. The Office of Electronic Information, Bureau of Public Affairs. https://2001-2009.state.gov/r/pa/ho/time/id/99849.htm?utm_source=chatgpt.com
- Deutsch, K. W., & Singer, J. D. (1964). Multipolar Power Systems and International Stability. *World Politics*, 16(3), 390-406.
- Evera, S. V. (1984). The Cult of the Offensive and the Origins of the First World War. *International Security*, 9(1), 58. <https://doi.org/10.2307/2538636>
- Evera, S. V. (1998). Offense, Defense, and the Causes of War. *International Security*, 22(4), 5-43.
- Gilpin, R. (1981). *War and Change in World Politics* (1. bs). Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511664267>
- Glaser, C. L., & Kaufmann, C. (1998). What is the Offense-Defense Balance and Can We Measure it? *International Security*, 22(4), 44. <https://doi.org/10.2307/2539240>
- Goetschel, L. (1998). The Foreign and Security Policy Interests of Small States in Today's Europe. İçinde L. Goetschel (Ed.), *Small States Inside and Outside the European Union* (ss. 13-31). Springer US. https://doi.org/10.1007/978-1-4757-2832-3_2
- Gülboy, B. (2014). *Mutlak Savaş: Binci Dünya Savaşı'nın Kökenleri Üzerine Clausewitzyen Bir Çözümleme*. Uluslararası İlişkiler Kütüphanesi.

- Hamilton, R. F., & Herwig, H. H. (2004). *Decisions for War, 1914–1917* (1. bs). Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511804854>
- Harknett, R. J., & Yalcin, H. B. (2012). The Struggle for Autonomy: A Realist Structural Theory of International Relations: *Structural Autonomy. International Studies Review*, 14(4), 499-521. <https://doi.org/10.1111/misr.12010>
- Hopf, T. (1991). Polarity, the Offense-Defense Balance, and War. *American Political Science Review*, 85(2), 475-493. <https://doi.org/10.2307/1963170>
- Hughes, J. L. (1988). The Origins of World War II in Europe: British Deterrence Failure and German Expansionism. *Journal of Interdisciplinary History*, 18(4), 851. <https://doi.org/10.2307/204827>
- Jervis, R. (1978). Cooperation under the Security Dilemma. *World Politics*, 30(2), 167-214. <https://doi.org/10.2307/2009958>
- Jonas, M. (1966). *Isolationism in America, 1935–1941*. Cornell University Press.
- Kugler, J., & Organski, A. F. K. (1989). The Power Transition: A Retrospective and Prospective Evaluation. İçinde *Handbook of War Studies*. Michigan Uni. Press.
- McNeill, W. H. (2008). *Dünya Tarihi* (Alaeddin Şenel, Çev.; 15. bs). İmge Kitabevi.
- Mearsheimer, J. J. (2001). *The tragedy of great power politics* (Updated edition). W.W. Norton & Company.
- Mearsheimer, J. J. (2019). Bound to Fail: The Rise and Fall of the Liberal International Order. *International Security*, 43(4), 7-50. https://doi.org/10.1162/isec_a_00342
- Nye, J. S. (2011). *The future of power* (1. ed). PublicAffairs.
- Posen, B. (1986). *The sources of military doctrine: France, Britain, and Germany between the world wars* (First printing, Cornell paperbacks). Cornell University Press.
- Resnick, E. N. (2013). Hang Together or Hang Separately? Evaluating Rival Theories of Wartime Alliance Cohesion. *Security Studies*, 22(4), 672-706. <https://doi.org/10.1080/09636412.2013.844520>
- Roberts, G. (1992). The Soviet Decision for a Pact with Nazi Germany. *Soviet Studies*, 44(1), 57-78.
- Sagan, S. D. (1986). 1914 Revisited: Allies, Offense, and Instability. *International Security*, 11(2), 151. <https://doi.org/10.2307/2538961>
- Schweller, R. L. (1993). Tripolarity and the Second World War. *International Studies Quarterly*, 37(1), 73. <https://doi.org/10.2307/2600832>
- Shimshoni, J. (1990). Technology, Military Advantage, and World War I: A Case for Military Entrepreneurship. *International Security*, 15(3), 187. <https://doi.org/10.2307/2538911>
- Siverson, R. M., & King, J. (1980). Attributes of National Alliance Membership and War Participation, 1815-1965. *American Journal of Political Science*, 24(1), 1. <https://doi.org/10.2307/2110922>

- Small, M., & Singer, J. D. (1968). Alliance aggregation and the onset of war, 1815–1914. İçinde *Quantitative international politics; Insights and evidence* (ss. 247-286). Free Press.
- Snyder, G. H., & Diesing, P. (2015). *Conflict Among Nations: Bargaining, Decision Making, and System Structure in International Crises*. Princeton University Press.
- Waltz, K. N. (1964). The Stability of a Bipolar World. *Daedalus*, 93(3), Article 3.
- Waltz, K. N. (1979). *Theory of international politics*. Addison-Wesley Pub. Co.
- Wayman, F. W. (1984). Bipolarity and War: The Role of Capability Concentration and Alliance Patterns among Major Powers, 1816-1965. *Journal of Peace Research*, 21(1), 61-78. <https://doi.org/10.1177/002234338402100105>
- Wohlforth, W. C. (1999). The Stability of a Unipolar World. *International Security*, 24(1), Article 1. <https://doi.org/10.1162/016228899560031>
- Wolfers, A., & Niebuhr, R. (1988). *Discord and collaboration: Essays on international politics*. The Johns Hopkins university press.
- Yalçın, H. B. (2015). Uluslararası Sistem ve İstikrar: Kavramsal Bir Değerlendirme. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 10(1). <https://doi.org/10.17550/aid.74205>